

Sølvi Lillejord
Fagdirektør for
lektorprogrammet,
UiB

Agder, 12 og 13
september 2019

Partnerskaps- prosjekt

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

Former for lærervurdering som kan ha positiv innvirkning på skolens kvalitet
 En systematisk kunnskapsoversikt

Arvid J. Skjott, Kristin Børn, Siri Skov, Per Arne Skjott, Thomas K. Hagenfeldt, Arvid J. Skjott, Peter Pedersen, Øyvind og Anne Christian Skjott

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

STRESS I SKOLEN
 – en systematisk kunnskapsoversikt

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

Skolepress, Karaktær, Egne forventninger, Fremtiden, Sosialt press, Løser, Prestasjoner, Utmattelse, Foreldreforventninger, Venner, Mobbing, Uro

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

Partnerskap i lærerutdanningen
 En kunnskapsoppbygging – 19.9/2014

Arvid J. Skjott & Kristin Børn

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

FRAFALL I VIDERE GÅENDE OPPLÆRING
 EN SYSTEMATISK KUNNSKAPSOVERSIKT

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON, PER ARNE SKJOTT, ØYVIND SKJOTT, THOMAS K. HAGENFELDT, THOMAS K. HAGENFELDT, ARVID J. SKJOTT, PETER PEDERSEN, ØYVIND OG ANNE CHRISTIAN SKJOTT

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

A SYSTEMATIC MAPPING OF THE EFFECTS OF ICT ON LEARNING OUTCOMES

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

KUNNSKAPSBASERT SPRÅKARBED I BARNEHAGER MED FLERSPRÅKLIGE BARN
 – en systematisk forskningskartlegging

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

TRANSITION FROM KINDERGARTEN TO SCHOOL
 – A Systematic Review

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

Forhold ved skolen med betydning for mobbing
 Forskningsoppsummering 2/2014

Arvid J. Skjott, Siri Skov, Peter Pedersen, Øyvind Skjott, Thomas K. Hagenfeldt

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

LÆRERUTDANNING SOM PROFESJONSLUTDANNING
 – forutsetninger og prinsipper fra forskning
 Et kunnskapsgrunnlag

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

Howdan fysisk aktivitet i skolen kan fremme elevers helse, læringsmiljø og læringsutbytte
 En systematisk kunnskapsoversikt

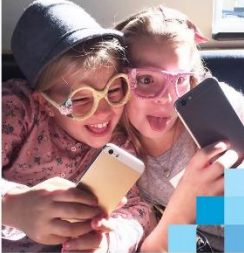
WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

EVNERIKE ELEVER OG ELEVER MED STORT LÆRINGSPOTENSIAL
 En forskningsoppsummering

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

KUNNSKAPSSENTER FOR UTDANNING

LEARNING AND TEACHING WITH TECHNOLOGY IN HIGHER EDUCATION
 – A Systematic Review

WHITNEY WILSON, ANNE-HELENE PERSSON, ANDREW GIBSON, ANDREW GIBSON

TRANSITION FROM KINDERGARTEN TO SCHOOL

— A Systematic Review

DELLAPURA, S., ODELL, A., EMANUELSON, P., KILGUS, L. & HENRICH, L.

Overgang fra barnehage til skole

- Innforståtte praksiser og asymmetriske relasjoner
- Aktiviteter forklares ikke godt nok for foreldre og barn
- De fleste barn takler overgangen godt. Noen får problemer, men vi vet ikke hvor mange og konsekvensene av problemene
- Det kompetente barnet «forsvinner» mellom juni og august
- Barnehagen viser barna hvor mye de kan. Skolen forteller dem hvor mye de har å lære

DE YNGSTE BARN I SKOLEN: LEK OG LÆRING, ARBEIDSMÅTER OG LÆRINGSMILJØ

– En forskningskartlegging

SØLVI LILLEJORD, KRISTIN BØRTE OG KATRINE NESJE

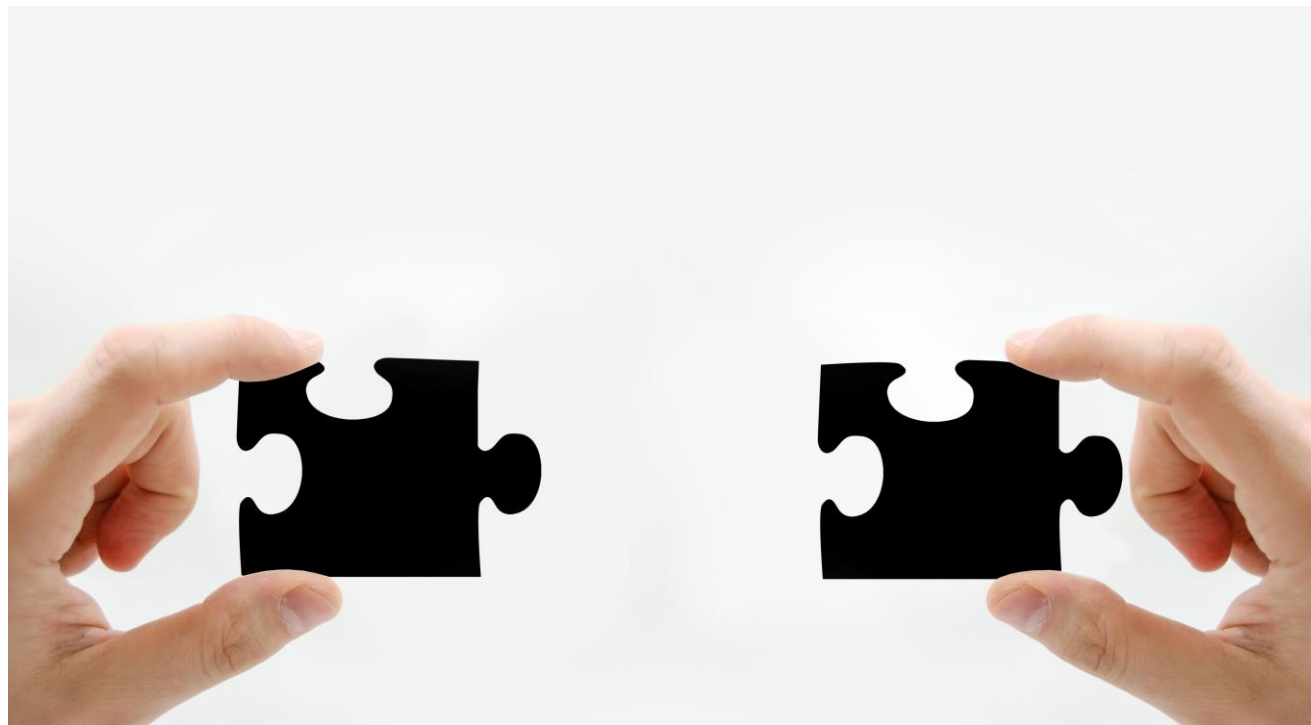
De yngste barna i skolen

- En forutsetning ved Reform 97 var at leken skulle ha en fremtredende plass i hele småskolen. Barna skulle veksle mellom fysisk aktivitet og stillesitting.
- I stedet flyttes skolens arbeidsmåter nedover i barnehagen, uten at det finnes dokumentasjon for at dette er positivt for barns læring og utvikling, eller deres trivsel.
- Det mangler *kunnskap* om forholdet mellom lek og læring
- Lærerstyrte og elevstyrte undervisningspraksiser
- Delaktighet

Mål Dekomp og Rekomp

- Ansvarliggjøring
- Enighet om tiltak
 - Gjensidig profesjonsutvikling
- *Ikke* tradisjonell etter- og videreutdanning

Meld. St. 21 (2016-2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*

Det norske desentraliserte utdanningssystemet forutsetter **aktive** og **kompetente** kommuner som kan bruke kunnskap om resultater til kvalitetsutvikling på sine skoler og i sine barnehager. Det forutsetter at skoler og barnehager utvikler **profesjonsfellesskap** som kan omsette erfaring og kunnskap til ny undervisningspraksis og UH-institusjoner som tilbyr **kompetanse** som er **relevant** for skolens **utviklingsbehov**.

To forskningsoppsummeringer fra Kunnskapssenter for utdanning

- Brukt som kunnskapsgrunnlag i stortingsmeldingene og strategidokumentene
- Asymmetriske relasjoner
- Fragmentering
- Teori-praksis-problemet
- Svak tradisjon for ledelse

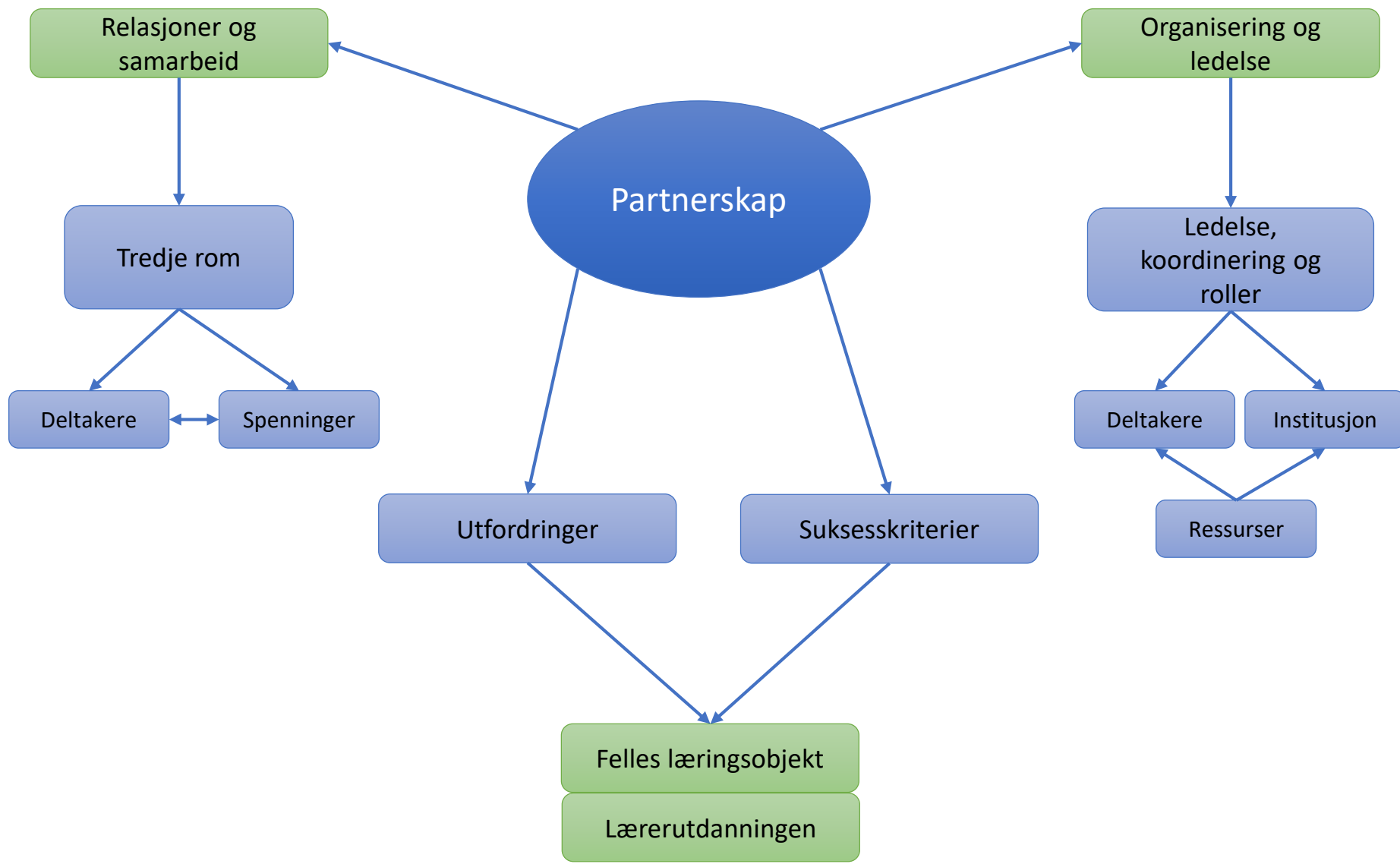

LÆRERUTDANNING SOM PROFESJONSUTDANNING
- forutsetninger og prinsipper fra forskning
Et kunnskapsgrunnlag
SELVI LILLEJORD OG KRISTIN BØRTE

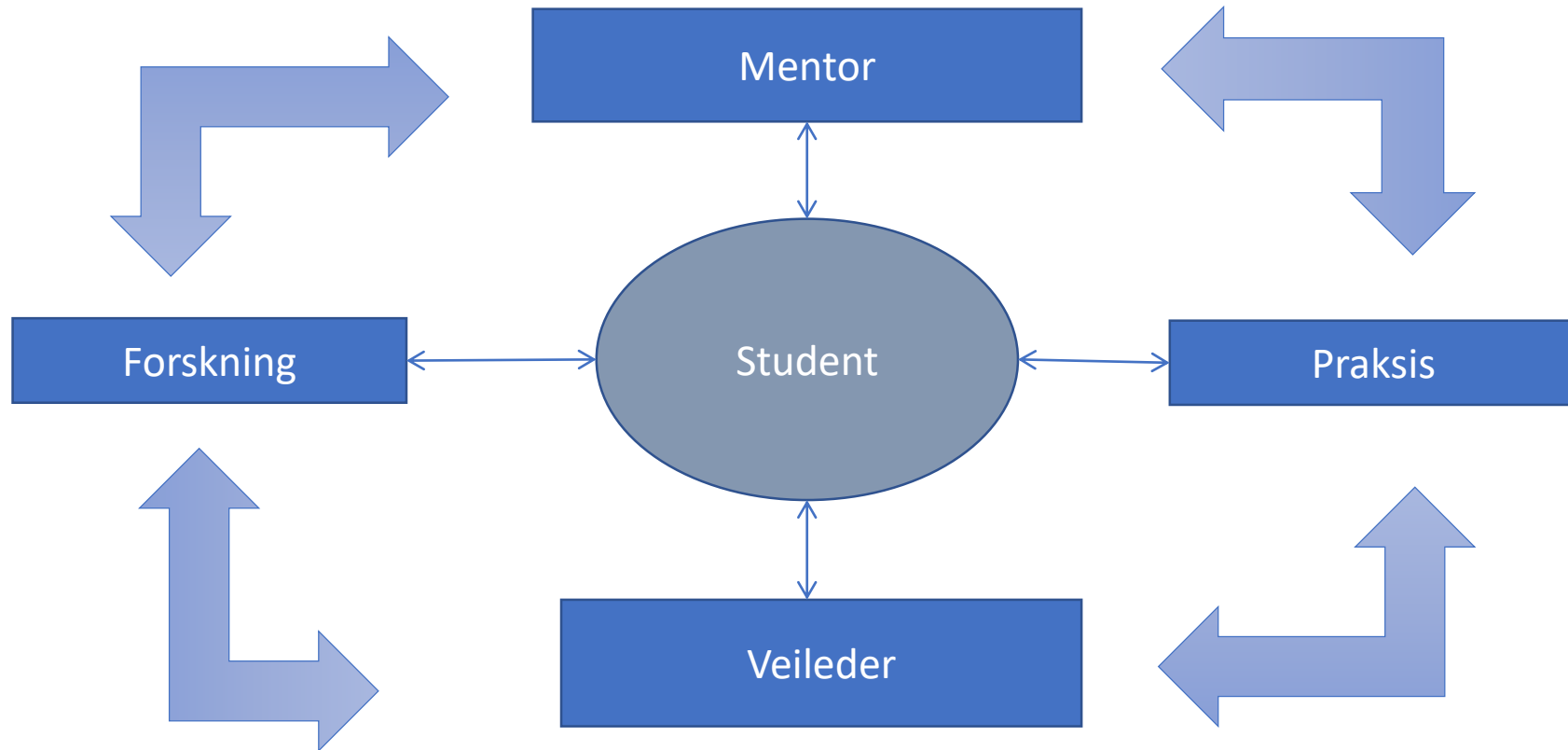

Hva sier forskningen om partnerskap?

- Partnerskap skal gjøre lærerutdanningen **bedre** og mer **praksisrelevant**.
- Andre mål kan være å **fornye** praksisformer, **veiledning** av nyutdannede og **profesjonsutvikling** for lærere.
- Den største utfordringen er å få til et **jevnbyrdig** samarbeid.
- Tverrinstitusjonelle partnerskap er ressurskrevende på alle måter.
- Det trengs engasjert og **kompetent** ledelse både i etableringsfasen og i drifts- og fornyingsfasen av partnerskapet.
- Hvordan man strukturerer partnerskap, plasserer ansvar og fordeler arbeidsoppgaver har betydning for hvor godt det fungerer.
- Partnersamarbeid må stadig **fornyes**, tilpasses nye krav og forventninger samt ny kunnskap fra forskning.

Det er studenten som skal bli profesjonsutøver

Lærerutdanning 2025

- Faglig *krevende* og *givende* studieprogram
- Faglig sterke og *godt organiserte* lærerutdanningsmiljøer
- Stabilt og *gjensidig utviklende samarbeid* mellom lærerutdanningsinstitusjonene og skolene
- Partnerskap som tar sikte på å klargjøre *skolens bidrag* i lærerutdanningen

Partnerskapsprosjekt for gjensidig profesjonsutvikling

Hva er det viktig for barnehager og skoler å lære mer om?

- En lederoppgave å finne ut, blant «alt» det lærere trenger å vite, hva *barnehagen og skolen* trenger for å bli bedre
- Hvordan kan praksiser forbedres ved systematisk å ta i bruk erfaring, data og forskning

Hvordan kan universitetet bidra i denne prosessen?

- Samle data, presentere foreløpige funn for lærere og ledere
- *Undersøkende* arbeidsmåte – både i forskning og undervisning
- Skrive artikler – både i internasjonale tidsskrift og i tidsskrift beregnet på profesjonen

PAUSE

Oversikt over presentasjonen

Noen generelle
kjennetegn ved
hvordan profesjoner
(typisk) arbeider

Den systematiske
kunnskapsoversikten
Mellomledere i skolen
– arbeidsoppgaver og
opplæringsbehov

Hva sier forskning om
kjennetegn ved profesjoner?

- Sertifisering (og *resertifisering*)
- En *felles kunnskapsbase* (profesjonskollektivet tar ansvar for kunnskapsutviklingen)
- Kollektivt samarbeid for å opprettholde kvaliteten på arbeidet som gjøres (tar ansvar for å *forbedre* praksiser)
- Yter tjenester samfunnet trenger og *hjelper* mennesker.
- En *etisk plattform* som fornyes i tråd med samfunnsutviklingen

En felles
kunnskapsbase
– erfaring og
forskning

- Enighet om hva som er det sentrale kunnskapsgrunnlaget
- Enighet om noen standarder for god praksis, utviklet av profesjonen
- Spre kunnskap om hva som er bedre praksis enn annen praksis – bidra til at den beste kunnskapen tas i bruk
- Løpende kritisk vurdering av om kunnskapen er pålitelig og gyldig og hvordan den brukes

Undersøkende
arbeidsmåter og
kunnskaps-
objekter

- Kontradiksjonsprinsippet

”Sakkyndighet er basert på kompetanse og kunnskap, men også *skjønn og subjektivitet*. Nettopp derfor blir kontradiksjon viktig for å sikre at usikkerhet og nyanser kommer frem.”

Erik Keiserud, leder i Advokatforeningen (Aftenposten 15.11.12)

The Knick

Prøving og feiling

Fra prøving og feiling til kunnskapsbasert profesjonssamarbeid

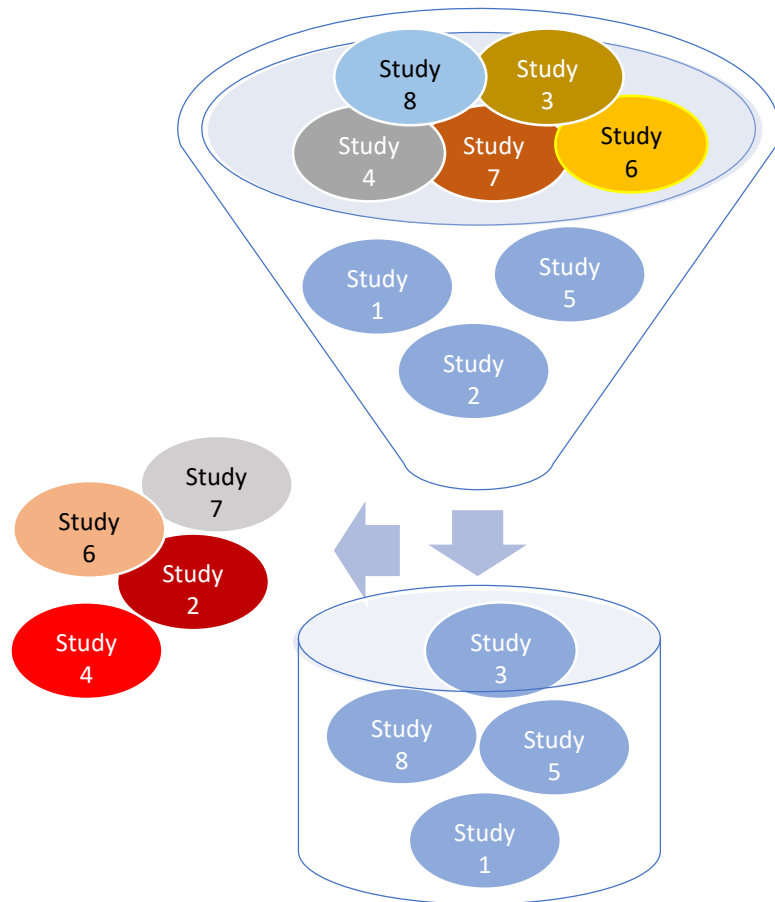

Hva kjennetegner mellomlederens arbeidssituasjon, og hva er deres kunnskapsbehov?

En systematisk kunnskapsoversikt om mellomledere i skolen

Hva er en systematisk kunnskapsoversikt?

Systematiske kunnskapsoversikter samler og syntetiserer studier om et tema. De gjennomføres på en transparent måte, ved hjelp av et forskningsspørsmål, søkeord, systematiske søk og forhåndsbestemte kriterier for vurdering av kvalitet og relevans.

- **A:** Nesten 50 år med forskning viser, entydig, at mellomledere i skolen har en ganske triviell jobbsituasjon som verken forbereder dem på en rektorstilling eller bygger deres kompetanse.

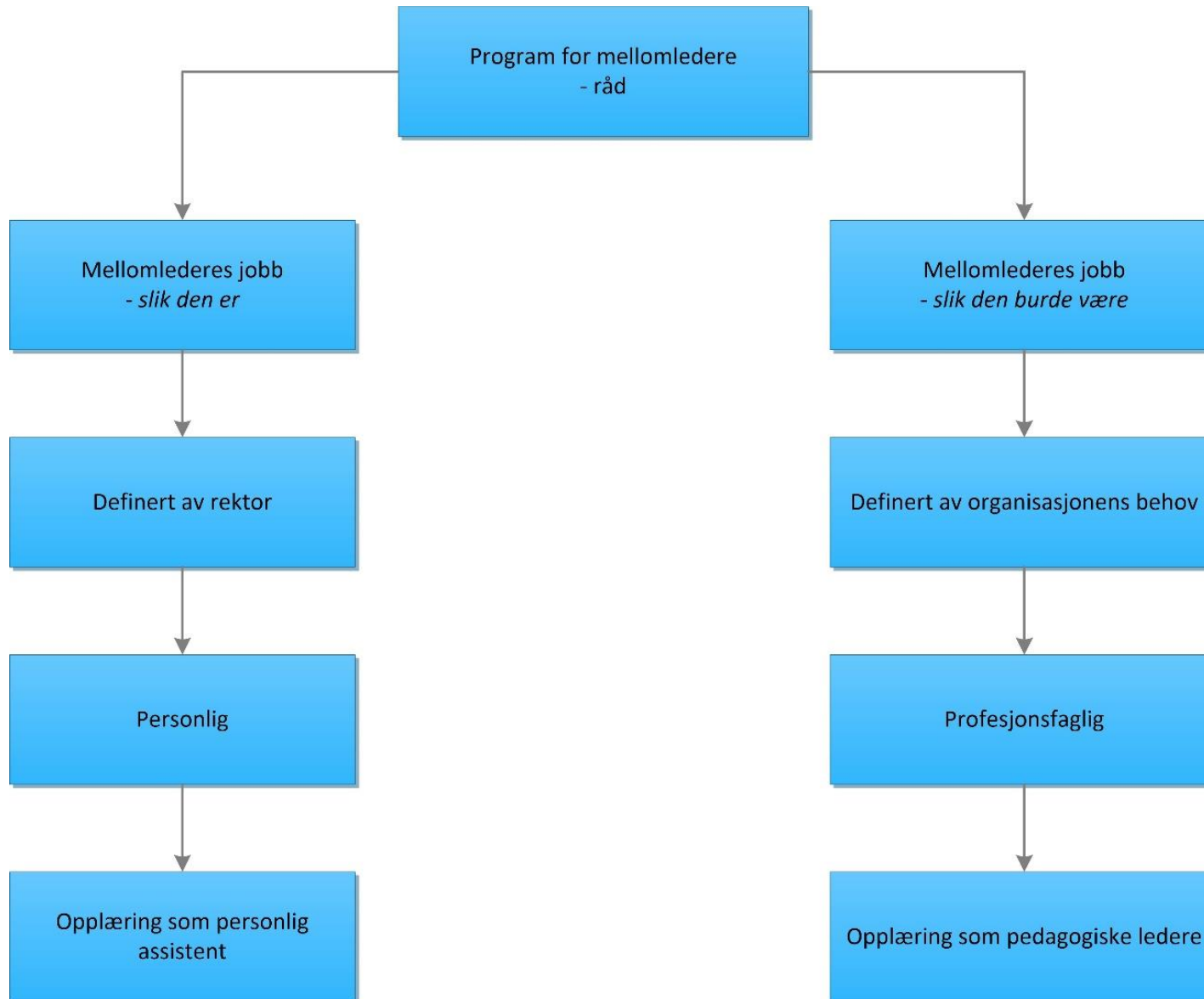
- ❖ **B: I stedet,** mener forskerne, bør de være pedagogiske ledere
- ❖ Observere lærernes undervisning
- ❖ Gi lærerne tilbakemeldinger på undervisningen
- ❖ hjelpe lærerne med å implementere reformer

C: Hvordan kan **A** kombineres med **B** (forslag fra forskningen) – og hva blir implikasjonene når vi skal gi råd for utforming av program?

Kjennetegn ved ledelse i skolen

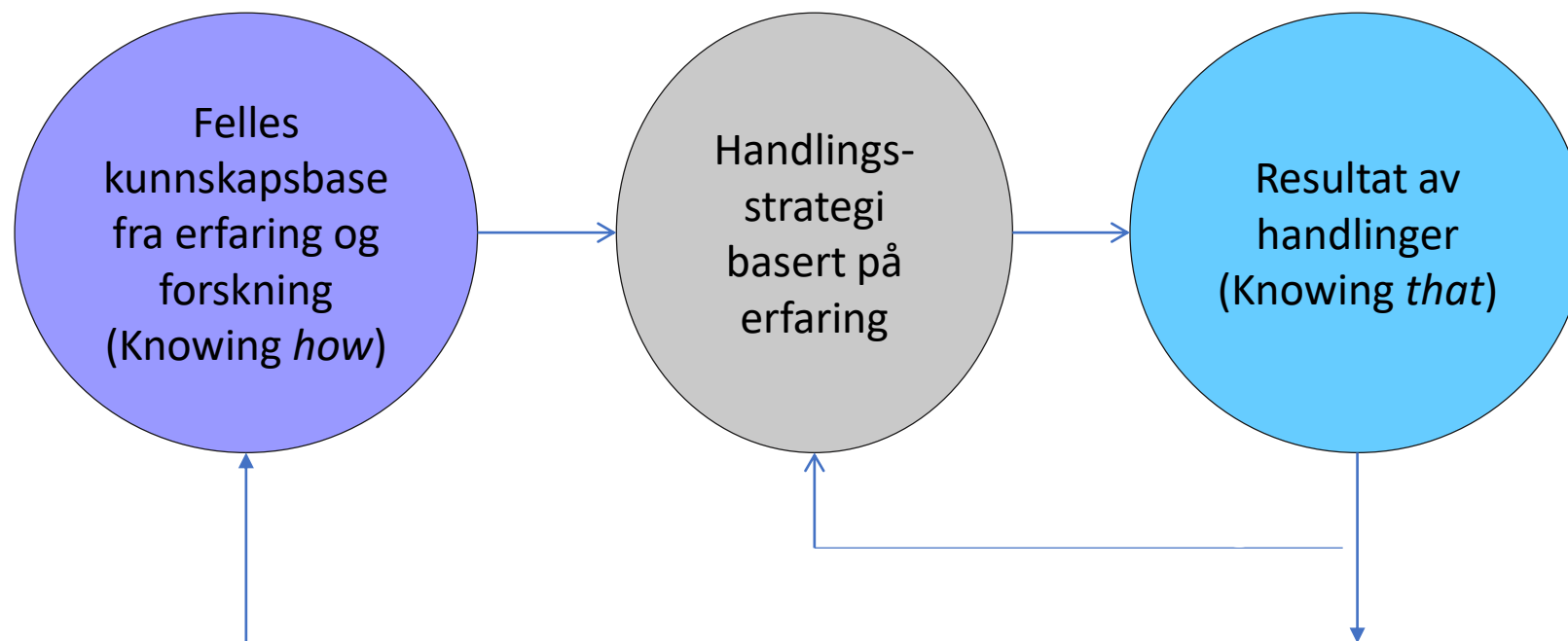
- Skoleledelse preges generelt av administrative rutiner og byråkrati
- Det er generell enighet om at rektor er den «*egentlige*» lederen
- Mange mellomledere mangler nødvendig støtte i organisasjonen
- Mellomledere har helt ulike arbeidsoppgaver fordi jobben defineres av rektors preferanser
- Lærere ønsker ikke systemer for lærervurdering fordi de opplever at lederne ikke har den nødvendige kompetansen

Dilemma når vi skal gi råd

Personlig jobbsituasjon	Profesjoners jobbsituasjon
<ul style="list-style-type: none"> Arbeidsoppgaver delegeres ad hoc, av rektor Mellomledere er ledere bare i relasjon til rektor 	<ul style="list-style-type: none"> Jobben handler om å følge standarder og arbeidsprosesser som profesjonen har utviklet og kontinuerlig fornyer og forbedrer
Personlig autoritet	Profesjoners autoritet
<ul style="list-style-type: none"> Autoritet er noe rektor gir og tar 	<ul style="list-style-type: none"> Autoritet kommer med utdanning, kvalifisering, spesialisering og kollektiv kontinuerlig forbedring
Personlig kunnskap	Profesjonskunnskap
<ul style="list-style-type: none"> Kunnskap kommer fra egen og kollegaers erfaring 	<ul style="list-style-type: none"> Felles kunnskapsbase som vurderes og valideres i profesjonsfellesskapet
Personlige relasjoner	Profesjoners kunnskapsrelasjoner
<ul style="list-style-type: none"> En mer erfaren kollega som fungerer som mentor er den foretrukne kunnskapskilden 	<ul style="list-style-type: none"> Profesjonskunnskapen har to sentrale kilder: Forskning og anerkjent god praksis
Personlige læringsfellesskap	Profesjoners læringsfellesskap
<ul style="list-style-type: none"> Kunnskap utveksles (fra mentor til mellomleder) gjennom samtaler i trygge og uformelle omgivelser 	<ul style="list-style-type: none"> Kunnskap utvikles, presenteres, kritiseres og forbedres i profesjonsfellesskapet

Undersøkende arbeidsmåte krever *faglig* ledelse

Argyris & Schön 1978

Spørsmål

- Hvordan sikre engasjert og kompetent koordinering og ledelse?
- Hvordan skape felles forståelse mellom praksis og forskning og få til gjensidig profesjonalisering?
- Hvordan oppsummere erfaringene våre godt nok?
- Hvordan arbeide undersøkende (få til læringsløyfer)